

Kirjallinen kysymys KK 4/2026 vp

Hanna Holopainen vihr

Kirjallinen kysymys jälkihuollossa olevien nuorten toimeentulosta

Eduskunnan puhemiehelle

Toimeentulotuen kiristykset ajavat monia kohtuuttomiin tilanteisiin. Kelan uuden ohjeistuksen mukaan jälkihuollossa olevan nuoren on nostettava opintolainaa toimeentulotuen saamisen edellytyksenä, mikä on kohtuutonta ja vaarantaa haavoittuvassa asemassa olevien nuorten hyvinvoinnin. Lastensuojelun jälkihuollon nuoria ei saa velvoittaa velkaantumaan toimeentulonsa turvaamiseksi.

Aiemmin Kelan ohjeistuksessa todettiin selkeästi, että lastensuojelun jälkihuollossa olevan nuoren ei tarvitse nostaa opintolainaa. Mahdollista opintolainaa haettiin vasta jälkihuollon päätyttyä. Tämä oli linjassa lastensuojelun jälkihuollon peruseriaatteiden kanssa: nuorta tuetaan kohti itsenäistä elämää ilman velkaantumista ja taloudellisia riskejä, joita hän ei välttämättä kykene arvioimaan. Nyt tämä turva on poistettu.

Toimeentulotukilain kiristyksillä pyritään vahvistamaan tuen viimesijaisuutta ja ensisijaisten etuuksien käyttöä. Uudistus ei saisi kohdistua kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin nuoriin. Opintolaina on velkasuhde, jonka takaisinmaksuvelvoite voi muodostua nuoren elämässä merkittäväksi taakaksi ja jopa esteeksi opintojen loppuunsaattamiselle. Inhimillinen ja taloudellisesti järkevä ratkaisu olisi säilyttää jälkihuollon nuorten erityisasema tai säätää siitä laissa.

Hallituksen ja Kelan on arvioitava muutoksen vaikutukset uudelleen ja palautettava lastensuojelun jälkihuollon nuorille se tuki ja turva, joka heillä aiemmin oli: oikeus opiskella ilman velvoitetta velkaantua.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä sen varmistamiseksi, että kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat nuoret eivät joudu velkaantumaan perustoimeentulon turvaamiseksi?

Helsingissä 4.2.2026

Hanna Holopainen vihr